

NAREDBE I OBAVIJESTI BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

Broj: 280/61. PUČKE MISIJE

Održane su u toku ove korizme u župama: Humac, Široki Brijeg, Duvno, Seonica i Kongora. Na Humcu i Širokom Brijegu držali su misije Oci Dominikanci, a u ostalim župama naši domaći misnici. Vjernici su posvud misije vrlo rado prihvatili i u velikom broju posjećivali propovijedi. Korist od misija bit će sigurno ogromna. Ipak trajne plodove donijet će misije samo onda, ako žurnici sustavno nastave podržavati onaj duhovni žar, što su ga misionari zapalili u dušama njihovih vjernika.

Misije se moraju što prije održati i po drugim župama, gdje ih zadnjih godina nije bilo. Kako je teško dobiti misionare, budući da se na sve strane za njih otimaju, neka župnici iz daleka na to misle i sebi na vrijeme misionare osiguraju.

Za vrijeme misija dopušta se u dotičnoj župi svaki dan jedna večernja misa. A svi odobreni ispovjednici mogu, dok traju misije, odrješivati od svih biskupskih kazusa poenitentes rite dispositos. Recidivos et consuetudinarios, graviter onerata confessarium conscientia, neka ni pošto ne odrješuju, ako nisu posve osvjedočeni o iskrenosti njihova kajanja i o temeljitosti njihove dobre odluke.

Broj: 281/61. ŽENIDBENI NAVJEŠTAJI NA DOKINUTE BLAGDANE

Prema kanonu 1024 ženidbeni navještaji imaju se vršiti samo u nedjelje i na zapovjedne svetkovine. Ali kod nas je sa znanjem i odobrenjem Ordinarijata zaveden običaj odmah poslije Kodeksa, da se navještaji vrše i na dokinute svetkovine, koje se kod nas slave na način zapovjednih svetkovina, s pučkom misom i sudjelovanjem brojnoga puka.

Ovaj običaj može i dalje ostati, ali ipak barem jedan navještaj mora se obaviti u nedjelju ili na zapovjednu svetkovinu. Stoga kad stranke dobiju od Ordinarijata otpust od dva navještaja, ne smiju se semel pro tribus oglasiti na dokinutu svetkovinu, nego to mora biti u nedjelju ili zapovjednu svetkovinu.

Broj: 282/61. NIHIL OBSTAT KOD SKLAPANJA BRAKOVA

Prema instrukciji Sv. Kongregacije Sakramenata od 29.VI. 1941. župnik, da bi mogao licite asistirati ženidbi, gdje je jedna stranka iz druge dijeceze, mora prethodno dobiti NIHIL OBSTAT od strane Ordinarijata. Molbi za NIHIL OBSTAT treba uvijek priklopiti dokumente tuđe stranke i Zapisnik o zaručničkom ispitu.

Broj: 283/61. UPIS KRIZMANIKA U MATICE

S jedne korone upućen je Ordinarijatu upit, gdje upisivati djecu, koja su krizmana na teritoriju drugih biskupija, da li u maticu krizmanih ili samo pribilježiti u maticu krštenih odnosno u knjigu Stanja duša. Danas se takvi slučajevi često dešavaju, jer su u ratnim i poratnim godinama mnogi roditelji odselili sa svojom djecom u tuđe krajeve. Ako su se takvi krizmanici definitivno naselili u novom zavičaju i ne misle se više vraćati u svoj rodni kraj, dosta će biti njihovu krizmu zabilježiti u maticu krštenih i u Stanje duša. Ali ako će se oni kasnije natrag vratiti i na teritoriju svoje rodne biskupije živjeti, kao što je slučaj s djecom po školama i zanatima, koji su samo ad hoc privremeno odselili, onda njih treba upisati i u maticu krizmanih rodne im župe.

Broj: 284/61. NOVI REZIDENCIJALNI BISKUPI

Sveti Otac imenovao je početkom ove godine dosadanje apostolske administratore rezidencijalnim biskupima: Mons. Matu Garkovića rezidencijalnim nadbiskupom zadarske nadbiskupije, dr. Ćiru Banića rezidencijalnim biskupom šibenske biskupije i dr. Franu Franića rezidencijalnim biskupom splitske biskupije.

Broj: 285/61. SMRT ŠIBENSKOGA BISKUPA

Domalo po svojem imenovanju za rezidencijalnoga biskupa umro je šibenski biskup dr. Ćiro Banić. Svečano je pokopan na 7. veljače 1961. u šibenskoj prvostolnoj crkvi. Zadušnicama i pogrebu prisustvovalo je 8 biskupa, preko stotinu svećenika i brojnan narod, tako da je šibenska katedrala bila dupkom puna.

Broj: 286/61. MISE ZA POKOJNE

Po mnogim našim selima vlada običaj, da se za pokojnika ne naručuje posebno misa zadušnica, nego seljaci prigodom pokopa međusobno skupe po 30 i više misnih stipendija i donesu župniku, da se izgovore mise za pokojnika. Župnik naravno ne može tolikih misa izgovoriti, pa ih šalje Ordinarijatu, da se Ordinarijat za njihovo odsluženje pobrine. U nikojem slučaju ne smije župnik sve te mise slati Ordinarijatu, nego mora uzeti barem jednu i odslužiti je quam primum kao eksekvijalnu misu pozvavši na tu misu i pokojnikovu rodbinu. Ako je pokojnik bio sirotinja i ako se nitko nije pobrinuo za njegove mise, neka župnici prema propisu kan. 1235 §2. za ovakve siromahe gratis obave zadušnice i sprovod.

Naš svijet rado daje čitati mise ne samo za svoje pokojnike nego i općenito za duše u čistilištu. Kod služenja ovakvih misa neka svećenici, kadgod dozvoljavaju liturgični propisi, uzimaju redovito formular mrtvačke mise. Bilo bi nekorektno uzimati mrtvačke formule na sve slobodne dane bez obzira na kvalitet intencije. Ali isto tako ne bi bilo u redu ne htjeti služiti na slobodne dane po mrtvačkom formularu ni onda, kad je misa sigurno namijenjena za pokojne. Jer caeteris paribus pokojnicima više koristi formular mrtvačke mise nego li missa de Sanctis. Evo što o tome kaže dogmatičar Lercher IV/II, pars altera, str. 468., bilješka: "Missa propria duo genera suffragiorum in se continet, videlicet primario Sacrificium, quod aequaliter prodest defunctis quaecumque eligatur formula; secundario orationes Ecclesiae quarum virtute magis prodest missa defunctis peculiariter congruens." Slično piše i moralista Noldin, III. str. 160. izdanje 1957. g.: "Licet enim ratione sacrificii inter unam alteramve missam non sit discrimen, ratione tamen orationum, quae in missa occurrunt, una defunctis magis prodest quam altera". Dakle mrtvačke mise koriste pokojnicima više nego missae de Sanctis propter orationem Ecclesiae, quae in missis defunctorum specialiter pro defunctis orat.

Po novim rubrikama znatno je reduciran broj dana, kad se može služiti obična misa de requie. Na temelju ovlasti dobivene od Svete Stolice od 4. lipnja 1960. br. 2150/60., dopuštam, da se u svim crkvama biskupije može triput služiti tiha misa de requie, ako su te mise stvarno namijenjene za duše pokojnika. Za te mise imaju se najprije iskoristiti inače slobodni dani. Ukoliko tokom sedmice nema tri dana, kada je slobodno čitati običnu mrtvačku misu, onda se može taj broj nadomiriti na svetkovine i ferije treće klase. Ova povlastica ne vrijedi za korizmu, a vrijedi za advenat do 16. prosinca.

Broj: 287/61. SVETA KRIZMA U GODINI 1961

Uz pomoć Božju obaviti će se uglavnom u mjesecima srpnju i kolovozu ove godine pastirski pohod i podijeliti sveta krizma u župama trebinjske biskupije, zatim u župama duvanjske biskupije te u župama širokobriješškoga dekanata na teritoriju mostarske biskupije.

Dan prije krizme treba da se kod crkve sakupe sva djeca, koja polaze vjeronauk, a ne samo krizmanici, da bi mogli biti ispitani iz vjeronaučnoga gradiva, što su ga te godine učili.

Jer je krizma sacramentum vivorum, svi krizmanici moraju neposredno pred samu krizmu biti ispovjedeni, da bi u stanju milosti primili ovaj veliki sakrament.

Treba tražiti i od kumova i kuma, da se i oni ovom zgodom ispovjede i pričeste. Također treba nastojati, da bi se i roditelji krizmanika pa i drugi vjernici u što većem broju tih dana ispovjedom, kako bi mogli primiti potpuni oprost, što će im ga Biskup na dan krizme zajedno sa Papinim blagoslovom podijeliti. Tako bi svaka krizma značila malu duhovnu obnovu za župu, što je vrlo poželjno.

Točan raspored krizme javiti će se župnicima naknadno.

Biskup će doći u župu autom. Neka se župnici pobrinu, da pristup do njihova stana bude automobilu slobodan. Ako koji kamen na putu strši, treba ga potući. Ulaz u dvorište mora biti toliko širok, da kola mogu lako proći.

Broj: 288/61. DUHOVNI ŽIVOT SVEĆENIKA - KANON 125

Kanon 125 vrlo je važan za nas svećenike. U njemu su zacrtane smjernice našega duhovnoga života. A intenzivan duhovni život svećenika preduvjet je za uspjeh u pastoralnom radu. Bez nutarnjega života mi bismo svećenici bili samo "aes sonans aut cymbalum tinniens".

Koliku važnost ovome kanonu pridaje sv. Crkva, najbolje se iz toga vidi, što Biskupima izričito stavlja u dužnost, da budno bdiju, da njihovi svećenici vrše propise ovoga kanona.

Kanon traži od svakoga svećenika bez iznimke dnevnu meditaciju, dnevno molenje krunice, dnevno pohađanje Presv. Sakramenta, dnevni ispit savjesti. Sve su ovo elementarne stvari za svećenički život, o kojima se govori i piše u svakoj ascetskoj knjizi, pa nije potrebno ovdje o tome opširnije govoriti.

Ali kanon sadrži, i to na prvom mjestu i u prvoj točki, jedan propis, o kojem se manje govori i piše, te koji se lako izgubi iz vida, posebno ako svećenik živi u kojem zabačenom kraju. Taj se propis odnosi na dužnost, da svećenik često čisti svoju savjest u sakramentu svete ispovijedi.

Za svećenike u pastvi Kodeks ne propisuje kao za svećeničke pripravnike po sjemeništima, da moraju barem jednom sedmično ići na sv. ispovijed/kan. 1367, 2/. Mnogima bi svećenicima zbog vanjskih prilika bilo to nemoguće. Vođeći o tome računa Crkva je mudro odredila, da to ima biti često, ne precizirajući pobliže termina. Dakle ne samo jednom godišnje, kako to zakon određuje kao minimum za obične vjernike. Poželjno bi dakako bilo, kad bi to moglo biti svake sedmice, ali ako prilike toga ne dopuštaju, onda svakih 14 dana ili barem jednom mjesečno.

Važna je ovo stvar. O njoj uvelike ovisi svećenikova vjernost svetom zvanju. Jer svećenički pad obično počinje time, da on zanemari molitvu i češću svetu ispovijed. Što o čestoju ispovijedi misli sv. Crkva, najbolje pokazuju riječi Pija XII. u enciklici "Mystici Corporis".

Evo što piše veliki Papa: "Sigurno je, da se oprost lakih grijeha može dobiti na razne i vrlo pohvalne načine. Ali za dnevno i ustrajno napredovanje na putu kreposti Mi bismo posebno preporučili pobožni običaj česte ispovijedi, koji nije u Crkvi zaveden bez posebnoga poticaja Duha Svetoga. Tim se načinom promiče spoznaja samoga sebe, produbljuje se kršćanska poniznost, napada u korijenu čudoredna slabost, pobija nemarnost i mlakost, čisti savjest, jača volja, omogućuje spasonosno duhovno vodstvo i po sakramentu umnožava milost. Neka ~~se~~ bi stoga svi mlađji svećenici, koji nastoje umanjivati vrijednost česte ispovijedi, dobro promislili, da oni time čine nešto, što je tuđje Duhu Kristovu i što nanosi štetu mističnom tijelu našega Spasitelja". Neka ove riječi slavnoga Pape potaknu nas svećenike, da i sami često pristupamo sakramentu svete ispovijedi kao i da vjernike potičemo i mogućnost im pružamo, da i oni tako čine, jer bez intenzivnog sakramentalnoga života oslabit će u narodu i sama vjera.

Broj: 289/61. SAVJETI PROPOVJEDNICIMA

Prošle godine održan je u Würzburgu sastanak njemačkih homiletičara. Tu je jednoglasno usvojena misao, koju je današnji kard. Bea iznio na liturgičnom kongresu u Asizu, da bi naime bezuvjetno trebalo održati propovijed na svakoj misi, kojoj prisustvuju vjernici. Zatim su pozvani propovjednici, da svoje propovijedi uvijek prilagode postojećoj stvarnosti i da izbjegavaju apstrakcije, da što više upotrebljavaju slika i praktičnih primjera, jer logika i dokazivanje sve manje odgovaraju ukusu današnjih slušatelja.

Na koncu je bilo pozvano pet katoličkih muševa i pet katoličkih žena, da i oni iznesu u posebnim referatima svoje poglede na današnje propovijedanje. Oni su svoje misli saželi i formulirali u 14 želja, koje ovdje donosimo:

- 1) Spremite uvijek svoju propovijed u tišini i nemojte se zavaravati, da vjernici ne opažaju, kad toga niste učinili.
- 2) Budite tako dobri i prestanite nakon četvrt sata. Daljnje govorjenje je bez vrijednosti.
- 3) Ne govorite tako strašno učeno sa latinskim riječima, tuđjicama i apstrakcijama. Mi zapamtimo samo ono, što smo slikovito pred očima vidjeli.
- 4) Ne govorite "kananejskim jezikom", kojim osim vas danas nijedan čovjek ne govori, ali također ne pokušavajte, da na silu govorite moderno. Govorite sažetim, jasnim, nesentimentalnim današnjim jezikom našega naroda. Ako govorite o našem radnom svijetu, molimo vas, pobrinite se, da to bude točno.
- 5) Manite se svakoga visokog patosa. Mi se uvijek bojimo, da je on šupalj.
- 6) Pobrinite se, da vaša propovijed bude pregledna i da se može lako zapamtiti. Inače smo je mi zaboravili već kod izlaska iz crkve.
- 7) Ne govorite na način, kao da ste vi postigli vrhunac kršćanske svetosti. Radije se vjeruje onomu, koji zajedno s drugima traži, s njima zajedno trpi, i s njima zajedno pada u pogreške. Pokažite, da shvaćate teškoće svagdašnjega života jednoga kršćanina svijetovnjaka u ovom današnjem svijetu.
- 8) Dajte nam hranjivi kruh Božje riječi. Tko je gladan, a to smo svi mi danas, taj traži kruha, a ne kolača.
- 9) P-ružajte nam uzvišenu sliku o Bogu i veliki pogled na spasonosne Božje tajne.
- 10) Što je moguće manje pretpostavljajte, inače govorite iznad glava.
- 11) Dajte, da vjera baci svoje svijetlo u naš radni dan i u naše zvanje. Boli nas, kad zvanje u vašim ustima znači samo svećenički i redovnički poziv.

12) Otvoreno korite^{na} nama ono, što zaslužuje prijekor, ali nemojte grditi i lupati na propovjedaonici. Time ne postizavate drugo, osim da se krivci još više utvrde u zlu, a nevini ražaloste. Mi želimo, da uza sva svoja pomanjkanja osjetimo, da se ozbiljno uzima naše dostojanstvo krštenih osoba.

13) Dajte, da tu i tamo osjetimo, da mi pripadamo jednoj općoj, po cijelom svijetu raširenoj Crkvi.

14) Ne ulijevajte nam duha potištenosti, nego duh odvažnosti. Pružite nam malo potpore, utjehe, nade, okrepe. Da osjetimo radost nad Bogom i nad njegovim djelom spasenja.

To su želje, koje su otvoreno iznijeli propovjednicima katolički svjetovnjaci u Njemačkoj. Ne može se nipošto reći, da te želje velikim dijelom nisu opravdane. Slične će želje imati vjernici i po drugim zemljama, pa i kod nas. Trebalo bi stoga povesti računa o tim željama u našim propovijedima. Govorimo i mi onako, kako je sveti Augustin govorio svojim savremenikima. Njegove propovijedi daju osjetiti, da on ne govori kao poglavar potčinjenima, nego kao drug saučenicima. Ili još bolje, držimo se savjeta, što ga je današnji Sv. Otac dao rimskim korizmenim propovjednicima: "Govorite upravo onako, kao što je Isus u svoje vrijeme govorio narodu!".

Broj: 290/61. ŠTOVANJE MAJKE BOŽJE

Svaku prigodu, a posebno mjesec svibanj treba iskoristiti, da se među našim pukom unaprijedi štovanje Majke Božje. Treba nastojati oko toga, da svi naši vjernici časte nebesku Majku jutrom, o podne i navečer moleći na glas zvona "Andjeo Gospodnji"! Zatim, da se u obiteljima zavede zajedničko molenje sv. Krunice. Onda, da svi po mogućnosti obave barem jedanput u životu pobožnost pet prvih subota.

Ne bi smjelo biti crkve, u kojoj nema slike ili kipa Majke Božje. I pojedine bi obitelji trebale uresiti svoje kuće slikom nebeske Kraljice, pa onda pred tom slikom moliti svoju zajedničku krunicu.

Broj: 291/61. POBOŽNOST PREMA SVETOM JOSIPU

Paralelno sa štovanjem Majke Božje trebalo bi širiti i kult njezina prečistog zaručnika sv. Josipa. Tim više, što je on crkveni patron mostarsko-duvanjske biskupije. Bilo bi poželjno, da se u svim našim crkvama nadje slika ili kip sv. Josipa. Koje crkve imaju više oltara, mogle bi jedan oltar rezervirati i sv. Josipu.

U njega kao Glavara sv. Obitelji trebali bi se ugledati svi kućni starješine. Posebno bi pak trebali kršćanski radnici štovati u njemu zaštitnika i uzor svih radnika.

Preporuča se svima župnicima, da u svojim župama što ljepše slave blagdan sv. Josipa Radnika na 1. svibnja. Taj bi dan trebalo zakazati sv. misu u koji kasniji sat i pozvati sav radni narod, da u što većem broju prisustvuje toj misi.

Broj: 292/61. MISA ZA MLADEŽ

Upozoruju se svi svećenici, koji su obećali prikazati jednu sv. misu na čast Bl. Gospi za našu mladež, da svoga obećanja ne zaborave. Ukoliko bi koji ipak zaboravio to učiniti na odredjeni dan, neka to čim prije nadoknadi u bilo koji drugi dan.

Broj: 293/61. POTROŠAK CRKVENOGA NOVCA

Za redovite potrebe svoje crkve smije svaki župnik bez pitanja potrošiti godišnje iz crkvene milostinje svotu od 15.000 dinara. Preko toga samo s odobrenjem Ordinarijata.

Broj: 294/61. PROLIJETNA KORONA PITANJA

1) Župniku Kvirinu dogodila se nenadana nezgoda, da je potpuno ostao bez bolesničkoga sv. ulja. Zovu ga teškom bolesniku. U perpleksnosti Kvirin podjeljuje bolesniku, koji je in extremis, zadnju pomast običnim, neposvećenim uljem, smatrajući da Krist nije propisao, da ulje mora biti posvećeno, nego da je to Crkva kasnije odredila, a propis Crkve ne tangira valjanost sakramenta. Bolesnik je ipak poživio, dok je župnik Kvirin sebi pribavio novo bolesničko posvećeno ulje. Kvirin se borio dugo sam sa sobom, da li treba ponovno pomazati umirućega propisnim sv. uljem i konačno ga je pomazao. Nakon toga grizla ga savjest, da je zadnju pomast podijelio u istoj bolesti dvaput, pa da je radi toga drugo pomazanje bilo nevaljano i svetogrдно.

Na prvom svećeničkom sastanku izložio je Kvirin subraći cijeli slučaj i tražio od njih, da ga riješe. Jedni su bili mišljenja, da je prvo pomazanje bilo valjano, jer sv. Jakov ne spominje, da ulje mora biti posvećeno, pa je drugo pomazanje u istoj bolesti bilo sakrilegično. Drugi su smatrali, da je samo posvećeno ulje valjana materija sakramenta, stoga su odobrili, što je Kvirin drugi put pomazao bolesnika i to apsolutno. Treći su zastupali mišljenje, da se za valjanost sakramenta traži posvećeno, ali u slučaju potrebe da se može upotrijebiti i katekumensko i krizmeno ulje, jer su ta ulja propisno posvećena, pa i ona tvore materiam validam sacramenti extremae unctionis. P-eti su napokon prigovorili Kvirinu, što sam nije posvetio ulje, jer s Papinom dozvolom može to svaki svećenik valjano učiniti, a u slučaju potrebe Papina se dozvola može legitimno presumirati i posveta odnosno blagoslov ulja može se obaviti ne samo po formuli pontifikala nego i po formuli obrednika. - Quid ad casum?

Kakvu vlast ima Crkva in materiam et formam Sacramentorum? Da li je obično ulje valjana materija sakramenta posljednje pomasti? Može li se u slučaju potrebe podijeliti ovaj sakrament sa katekum. ili krizmenim uljem? Da li je valjana posveta ulja, ako je obavi obični svećenik u slučaju skrajne nužde praesumpta licentia Summi Pontificis? Po formuli rituala? Kako je Kvirin morao postupiti, kad je bio pozvan umirućem, a nije imao bolesničkoga ulja? Da li je drugo pomazanje bilo nevaljano i stoga sakrilegično? Je li dobro radio, što je drugi put poslao bolesnika apsolutno, a ne kondicionalno?

2) Liturgijski propisi o upotrebi glazbenih instrumenata kod liturgijskih obreda. Koji su sve instrumenti dopušteni, a koji ne? Kada su dopušteni, a kad opet ne?

Broj: 295/61. RADOVI NA CRKVENIM OBJEKTIMA

Prošle godine izvođeni su veći radovi na crkvama ili župskim stanicama: u Trebinju, Ravnu, Rotimlju, Potocima, Dreznicu, Jablanici, Gorancima, Izbičnu, S. Brijegu, Rašnu, Cerinu, Gračanicima, Medjugorju, Studencima (Gospina spilja), Humcu, Viru, Roskom Polju, Kongori, Duvnu, Prisoju, Vinici.

Sve je to premalo, kad imamo na umu, da deset župa uopće nemaju crkve, a neke druge da imaju trošne ili nedovršene crkve. Trebat će nam stoga još puno napora i žrtava, da uspješno riješimo pitanje župskih crkava, ali uz pomoć Božju ne trebamo se plašiti poteškoća. - Utješno je, da su župe Ploče i Tihaljina dobile dozvolu za gradnju crkve, pa će s radom čomalo otpočeti.

Broj: 296/61. USKRSNA ČESTITKA ORDINARIJA

Svima svećenicima, redovnicima i redovnicama te pobožnim vjernicima širom cijele biskupije od srca čestitam Uskrs moleći Uskrsnuloga Spasitelja, da u svima utvrdi vjeru, okrijepi pouzdanje, poveća ljubav, da tako svi zaslužimo postati dionici njegova pobjedničkog slavlja.

Mostar, dne 21. ožujka 1961.

+ P E T A R, biskup.

Ordinarijat
Naređuje: rbanjesh

OBAVIJESTI I NAREDBE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

Broj: 741/61. IZVANREDNI DJELITELJ SVETE KRIZME.

Blagopokojni Papa Pijo XII dekretom Sv. Kongregacije Sakramenata od 14. rujna 1946. podijelio je vlast svim župnicima i upraviteljima župa, da mogu na teritoriju svoje župe krizmavati vjernike, koji su tako teško bolesni, da se predviđa njihova smrt.

Premda je ova stvar svima svećenicima već poznata, ipak će biti korisno još jednom se na nju osvrnuti, da se dobro upamti, kome je sve dana ova ovlast i pod kojim uvjetima.

Krizmavati mogu samo župnici i upravitelji župa, to jest svećenici, kojima je dana na odredjenom teritoriju i u odredjenoj crkvi potpuna duhovna pastva sa svima župničkim pravima i dužnostima. Isključuju se dakle potpuno duhovni pomoćnici/kapelani/. Oni ne mogu krizmavati ni u odsutnosti župnika, makar inače zamjenjivali odsutnoga župnika u ostalim župničkim funkcijama. Te vlasti župnik njima uopće ne može subdelegirati, jer je vlast dana župniku samo za njegovu osobu.

Vlast je ograničena na teritorij župe, pa bi župnik i vlastite župljane nevaljano krizmao izvan granica vlastite župe. Ali u svojoj župi može župnik valjano krizmavati i osobe, koje nisu njegovi župljani.

Bitni je preduvjet, da krizmanik bude teško bolestan i da se predviđa njegova smrt. Ako bi dakle župnik krizmao osobu, koja nije na smrt bolesna ili ako bi to učinio izvan teritorija svoje župe, krizma bi bila nevaljana, župnik bi počinio teško svetogrđje i upao bi u kaznu predviđenu u kanonu 2365.

Inače kad postoje svi uvjeti i kad se to od župnika traži, on je dužan poslužiti se svojim privilegijem, kako to izričito kaže kanon 785 § 2., koji glasi: "Presbyter privilegio apostolico donatus, tenetur sacramentum hoc conferendi RITE ET RATIONABILITER petentibus illis quorum in favorem concessa est facultas".

Obred krizmanja nalazi se u Velikom Rimskom Obredniku str. 402-408.

Ukoliko je ikako moguće, krizmanik treba da ima svoga kuma. Odrasli krizmanik treba da bude poučen u glavnim vjerskim istinama kao i o samome sakramentu krizme.

Prijem ~~krizmanika~~ podijeljenja sakramenta treba župnik da upozori prisutne vjernike, da je biskup redoviti djelitelj sv. krizme, i da on to čini samo na temelju posebne ovlasti Sv. Oca Pape i u smrtnoj opasnosti, da ne bi kršćenik umro bez ovoga sakramenta.

Prigodom obreda župnik mora biti obučen u roketu i štolu ili barem u štolu, ako roketa nije pri ruci.

Po izvršenom činu župnik je dužan odmah obavijestiti svoga Ordinarija, da je podijelio sv. krizmu i navesti razlog, zašto je to učinio. Isto je tako dužan to upisati u maticu krizmanih te u opasci matice navesti, da je krizma podijeljena na temelju Apostolske povlastice u smrtnoj opasnosti. Ako krizmanik nije iz njegove župe, dužan je poslati obavijest župniku, u čiju župu spada krizmanik, da i on to provede kroz svoje matice.

Broj: 742/61. SVEĆENIČKA REDJENJA I MLADE MISE.

U nedjelju 2. srpnja bio je redjen za svećenika u Stocu vlč. g. Don Zvonimir Vuletić. Mladu misu imao je u rodnoj župi Gracu u nedjelju 16. srpnja.

Dne 23. srpnja redjeni su u Duvnu vlč. OO. Bonifacije Stojić, Gojko Musa i Jakov Bubalo, koji su imali mlade mise u svojim rodnim župama Širokom Brijegu odnosno Čerinu na 30. srpnja i 3. kolovoza.

Na Veliku Gospu 15. kolovoza rekao je mladu misu u župi Prenj-Dubravama isusovac O. Roko Prkačin, koji je za svećenika redjen u Zagrebu. On je rodom iz Prenja, ali je za vrijeme rata kao dijete izbjegao iz Hercegovine, otišao u Zagreb i tamo stupio u isusovce.

Broj: 743/61. NOVI HRVATSKI BISKUPI.

Tokom ove godine Sv. Otac je imenovao trojicu novih hrvatskih biskupa. To su: Dr. Karmelo Zazinović, pomoćni biskup krčki, koji je posvećen 23. travnja u Krku, Mons. Arnerić Josip, biskup šibenski, koji je posvećen u Šibeniku 3. rujna, te Mons. Ivo Gugić, pomoćni dubrovački biskup, koji je posvećen u Dubrovniku na 13. kolovoza. Kod posvete Mons. Gugića sudjelovao je u svojstvu sukonsekratora i naš dijecezanski Biskup, koji je zbog toga prekinuo svoje krizmeno putovanje po širokobriješkoj kotlini.

Broj: 744/61. BISKUPOV PUT U RIM.

Sv. Otac Ivan XXIII imenovao je dijecezanskoga Biskupa Konzultorom jedne pripravnice komisije II. vatikanskoga sabora. Biskup je bio pozvan da dođe u Rim na vijećanja te komisije od 25. rujna do 9. listopada inclusive. Krenuo je na put iz Mostara 15. rujna, najprije u Zagreb na biskupsku konferenciju od 19. do 22. rujna, a zatim iz Zagreba u Rim na zasjedanje papinske komisije. U subotu dne 14. listopada bio je primljen u posebnu audijenciju kod Sv. Oca, koji se upravo tih dana bio vratio u Rim iz Castel Gandalfa. Sv. Otac vrlo se interesirao za vjerske prilike u biskupiji i poslao svoj posebni blagoslov svećenicima i vjernicima naše biskupije. Nakon audijencije Biskup je još pošao na hodočašće u Asiz, gdje se je dne 19. listopada pomolio za svoju biskupiju na grobovima sv. Franje i sv. Klare. Na 20. listopada avionom je otputovao iz Rima za Bruxelles u Belgiji, kamo je bio pozvan od nekih svojih kolega iz djačkih dana. Obišavši kroz 4 dana sva važnija mjesta u Belgiji on je preko Njemačke doputovao u Innsbruck u Austriji, gdje je godine 1923. dovršio svoje bogoslovske nauke. Iz Innsbrucka Biskup je preko Zagreba i Sarajeva vratio se u svoju biskupiju i stigao u Mostar u večer 31. listopada.

Broj: 745/61. PROSLAVA PAPINA DANA.

U nedjelju 5. studenoga po svim župama u dijecezi proslavljena je godišnjica krunisanja slavno vladajućega Pape Ivana XXIII sa misom, prigodnom propovijedi i zahvalnicom TEBE BOGA HVALIMO na kraju mise. U Mostaru je bio pontifikal i na kraju pontifikala Biskup je podijelio Papin blagoslov s potpunim oprostom za sve prisutne.

Broj: 746/61. OBLAČENJE ČASNIH SESTARA.

I ove godine stupilo je u novicijat Školskih Sestara III. Reda Sv. Franje u Bijelom Polju deset kandidatice. Ceremoniju oblačenja obavio je Biskup na svetkovinu Srca Marijina 22. kolovoza.

Broj: 747/61. NAŠI POKOJNICI.

U zadnje doba umrla su dvojica svećenika, članova hercegovačke provincije, OO. Milivoj Bebek i Vid Čuljak. Obojica su dugo godina bili župnici po raznim župama biskupije. Pokoj im vječni!

Broj: 748/61. PUČKE MISIJE.

Misije su održali misionari-izusovci iz Zagreba u župama Prenj-Dubrave, Gabeli i Grudama. Misije su vrlo dobro uspjele u svakom pogledu.

U toku su pak misije, što ih drže domaći misionari-franjevci, u župama Posušje, Čerinu i Prisoju. Nema sumnje, da će i ove misije dobro uspjeti, jer ih drže prokušani misionari, ali ako se želi, da uspjeh misija bude trajan, potrebno je njih sustavno kroz više mjeseci unaprijed pripravljeni i osobito poslije završenih misija ne dopustiti, da se ugasi zapaljeni plamen vjerske gorljivosti, nego ga brižno potsticati njegujući ustrajno ono duhovno sjeme, što su ga misionari posijali u dušama vjernika.

Najdalje u roku od 4 godine treba da se održe misije i po svim ostalim župama u biskupiji, gdje ih nije bilo u ovo posljednje vrijeme. Potrebno je, da župnici već sada na to misle te da odaberu najzgodniji termin i osiguraju na vrijeme misionare.

- 3 -

Broj: 749/61. POSVETA CRKVE.

Na svetkovinu sv. Andrije apostola dne 30. studenoga svečano je obavljena posveta župske crkve u Grabovici u Duvnu uz prisustvo mnogih svećenika, domaćih a i stranih, te uz brojno sudjelovanje vjernoga puka iz Grabovice i okolnih župa. U novoposvećenoj crkvi naročito se ističe glavni oltar, koji spada sigurno među najljepše oltare u biskupiji. Župniku i njegovim župljanima treba čestitati, da su uspjeli u relativno kratkom vremenu s mnogo truda i troška urediti svoju crkvu i nabaviti krasni oltar.

Broj: 750/61. BLAGOSLOV NOVE CRKVE.

Na prvu adventsku nedjelju 3. prosinca u prisutnosti više svećenika i brojnoga puka svečano je izvršen blagoslov novosagrađjene župske crkve u Rasnu kod Širokog Brijega. Ta je crkva započeta još pred rat i bila već tada skoro posve ožidana. Sadašnji župnik O. Rajko Radišić uz potporu svojih župljana uspio je crkvu pokriti, staviti prozore i vrata, izgraditi kor i zvonik, tako da je crkva mogla biti blagoslovljena, i time osposobljena za vršenje službe Božje u njoj. Koliko veselje za župnika i za župljane, da će ove godine moći slaviti Božić u svojoj novoj crkvi, a ne će više morati stiskati se u malu kapelicu na groblju! Zasluzuju, da im čestitamo, što rado i činimo.

Broj: 751/61. BLAGOSLOV NOVIH ORGULJA U MOSTARU.

Već odavno osjećala se potreba, da se u mostarskoj crkvi stare orgulje zamijene novim i savremenijim. To je ove godine i postignuto, pa su nove orgulje svečano blagoslovljene u subotu dne 2. prosinca.

U izgradnji su orgulje i za župu Stolac, ali te će biti postavljene i blagoslovljene tek u slijedećoj godini.

Broj: 752/61. RADOVI NA CRKVAMA I ŽUPSKIM STANOVIMA.

I ove godine kao i ranije pojedini su župnici radili na popravku, obnovi, poljepšanju ratom oštećenih ili zubom vremena istrošenih crkava i župskih stanova. Tako se je negdje izradjivala vanjska fasada crkve, negdje se crkva iznutra bojila i pločice na pod stavile, drugdje opet napravljen je kor, dograđen toranj, nabavljene orgulje, negdje je pak uvedeno u crkvu električno svijetlo, postavljen Križni put, drugdje je opet iz temelja renoviran župski stan ili izmijenjeni dotrajali prozori i tome slično.

Takvi radovi vršeni su u župama Rakitno, Kongora, Roškom Polju, Prisoju, Grabovici, Grudama, Ružićima, Rasnu, Čerinu, Humcu, Studencima, Čapljina, Gabeli, Trebinju, Ravnu, Stocu, Mostaru, Gorancima. Posebno pak treba istaknuti župu Ploče, gdje je ove godine iz temelja podignuta nova župska crkva. A sad se srema gradnja nove crkve i u Tihomljini, pa se nadamo, da ćemo moći slijedeće godine donijeti obavijest, da je i ova crkva dograđena.

Broj: 753/61. KANON 761 propisuje, da se djeci na krštenju ima nadjenuti kršćansko ime. Ako roditelji insistiraju na narodnome imenu, onda neka župnici imenu od roditelja nadjenutom nadodaju i ime kojega sveca, da dijete ima i svoga nebeskoga zaštitnika, pa neka oba imena upišu u maticu krštenih. Neki župnici nisu se dovoljno osvrtni na ovaj kanon, pa se prigodom krizme mogu naći kod nekih krizmanika samo narodna imena kao Jasminka, Jadranka i tome slično. Neka to više ne bude!

Broj: 754/61. NOVE METODE U PASTVI.

Bila bi velika zablude htjeti sve iz temelja reformirati pa stare metode i načine pastoralnoga rada potpuno zabaciti. Temeljne smjernice pastoralnoga rada zacrtane su već u Evandjelju, apostolskim pismima i djelima Svetih Otaca, pa te će smjernice zadržati vječno svoju vrijednost. Ali to nipošto ne isključuje potrebu, da se ta vječna načela stalno ne prilagodjuju promjenjivim prilikama vremena i ambijenta. U crkvenom životu današnjice zapažaju se strujanja novoga života, i pa treba da se to odrazi i u našim pastoralnim nastajanjima.

Ugledajmo se u tome u druge naprednije katoličke zemlje. Ali nemojmo naprosto kopirati sve što kod njih vidimo. Svaka zemlja i svaki narod ima svoje specifične potrebe i želje. Treba se na to obazirati i prema tome svoje pastoralne metode udešavati. Budnom praćenju razvoja kršćanskoga života kod drugih naroda treba pridružiti i proučavanje naših posebnih prilika i psihe našega naroda, pa kombiniranjem jednoga i drugoga tražiti najprikladniju metodu za vlastiti pastoralni rad.

Tko ne hoda zatvorenih očiju, mora priznati, da se u zadnje doba ne samo mentalitet našega svijeta dobrano izmijenio, nego da je i sama struktura društva doživjela korjenite promjene. Sve to traži nove i savremenije metode pastoralnoga rada. Naše propovijedi danas moraju novim duhom odisati. Naše kateheze moraju se u mnogočem razlikovati od onih prije rata. Naše prilaženje vjernicima i saobraćaj s njima mora voditi računa o psihološkom raspoloženju današnjega naraštaja. Inače će naš rad biti pucanje u prazno. Potrebno je dakle, da sustavno i stalno vršimo korekture na metodama svoga rada. To mora biti plod pomnog promatranja prilika oko nas, stalnog razmišljanja, a onda i zajedničkog dogovaranja i vijećanja na koronskim sastancima.

Treba takodjer imati više kontakta s našim vjernicima. Mi njih i suviše malo poznamo. Ona samo jedna posjeta godišnje u obiteljima prigodom blagoslova kuća nipošto ne dostaje. Moramo voditi brigu ne samo o općim potrebama cijele župe, nego i o potrebama svake obitelji, pa i svakoga pojedinca individualno. Dosadašnjoj više ekstenzivnoj pastvi moramo pridodati intenzivnu pastvu. Tražiti od vjernika ne samo onaj opći kršćanski život, nego buditi u njima težnju i za savršеним duhovnim životom. Učiti ih, kako će stalno nastojati oko iskorjenuća svojih zlih nagona i uspinjati se putem kršćanske savršenosti. Naučiti ih vrijednosti samozataje i malih žrtvica. Pobudjivati ih, da sami sebe stalno kontroliraju ispitivanjem savjesti svake večeri. Učiti ih mislenoj molitvi i razmatranju. Preporučivati im pohađanje Presvetoga Sakramenta i čitanje duhovnoga štiva. Govoriti im o važnosti dobre nakane i o dnevnom prikazivanju svoga rada Bogu i Presvetom Srcu Isusovu. Učiti ih strpljivom nošenju križa, predanju u volju Božju i pouzdanju u Božju Providnost. Poticati ih na apostolat molitve, primjera i riječi. Na sabranost u molitvi i pretvaranje čitavog dnevnoga posla u molitvu izgovaranjem od časa do časa strelovitih molitvica za vrijeme rada.

Ovakvim i sličnim nastojanjima probudit ćemo u mnogim ~~dušama~~ dobrim dušama intenzivan duhovni život i to će onda donijeti posebni blagoslov Božji župi.

Broj: 755/61. TOČNO IZGOVARANJE MOLITAVA.

Još se uvijek zapaža, da vjernici ni najosnovnijih molitava ne izgovaraju točno prema obrascima propisanim od Episkopata. Nažalost nadje se i po gdje koji župnik, koji i sam u tome griješi. Treba ubuduće paziti, da se kod molenja Očenaša, Zdravo-marije, Vjerovanja i drugih osnovnih molitava ne samo ne mijenja nijedna riječ, nego ni sam poredjaj riječi, nego da se ad verbum točno onako moli, kako su to biskupi propisali i kako se to tiska u svim današnjim molitvenicima i katekizimima.

Ovdje napominjemo, da je zadnja biskupska konferencija u rujnu ove godine donijela u pogledu molitava još neke propise, pa će se i njih ubuduće morati strogo pridržavati svi izdavači molitvenika i uopće crkvenih knjiga.

Broj: 756/61. SVEĆENIČKO ODIJELO.

Susjedni dalmatinski biskupi donijeli su za sve područne svećenike i klerike naredbu o svećeničkoj nošnji, koju ovdje prenosimo: " Pozivom na propise Crkvenoga Zakonika i crkvenu praksu naredjujemo, da su svi svećenici naših dijeceza dužni nositi crno svećeničko odijelo uobičajeno u našim krajevima, a redovnici habit svoga reda. Ukoliko bude kome potreba, da putuje u svjetovnom odijelu, mora imati posebnu dozvolu od Ordinarija. Svi su svećenici (i klerici) dužni u savjesti vršiti ovaj propis."

mo
da
1
Vjesnik franjevačke provincije Presv. Otkupitelja prenio je ovu naredbu biskupa uz napomenu, da su se nje dužni držati i redovnici bez obzira na svoju egzempciju, pozivajući se pri tom na priznate auktore Noldina i Crnicu.

Ovim se gornja odredba dalmatinskih biskupa usvaja i proteže na teritorij biskupija mostarsko-duvanjske i trebinjske, te se svim svećenicima, klericima, redovnicima i redovnicama u savjesti zabranjuje da ubuduće pa i na putovanjima nose čisto civilno odijelo bez dozvole svoga Ordinarija.

Broj: 757/61. PITANJA ZA PROLJETNU KORONU GODINE 1962.

I. Parochus Sempronius qui nuper matrimonio Licinii cum Lucretia assisterat valde nunc angitur circa quaestionem de valore illius matrimonii. Sponsi enim cognati erant inter se et parochus pro illis dispensationem petiit et obtinuit. Sed parochus Sempronio dispensatio obtenta nunc invalida vel saltem valde dubia apparet ob vitium obreptionis et subreptionis. Dispensationem enim obtinuerat adducendo unicam causam motivam praegnationem sponsae. Sed postea clarum evasit sponsam non fuisse praegnantem. Partes enim scienter, hac in re mentiti sunt ut facilius dispensationem obtinerent.

Insuper parochus in petitione tantum unius impedimenti III. gradus lineae collateralis mentionem fecerat qua oratores ex stipite paterno ligabantur. Sed accuratior investigatio detexit partes etiam ex stipite materno cognatos esse et quidem in gradu secundo tangente tertium. Ab hoc altero impedimento dispensatio nec petita nec obtenta erat.

Itaque miser Sempronius integras noctes insomnes ducit nesciendo quid faciat - utrum partes in bona fide relinquat an utrum ad Ordinariatum iterum recurrat pro nova dispensatione, cum prior ob vitium manifestum obreptionis et subreptionis invalida videatur, et obtento novo rescriptu ut partes denuo ad contrahendum inducat.

Quaeritur nunc quid sit vitium obreptionis et subreptionis? Utrum dispensatio obtenta invalida fuerit? Utrum nova dispensatio quaerenda sit praesertim ob illud aliud impedimentum consanguinitatis postea detectum? Et ultimo: quid parochus Sempronio consulendum ut ab angoribus et anxietatibus liberetur et validitatem matrimonii inter Licinium et Lucretiam in tuto collocaret?

II. Parochus Longinus per diutius tempus die dominica casulam coloris viridis notabiliter laceratam adhibebat. A parochus vicino admonitus novam casulam comparavit. Adveniente die Domini immediate ante sacrum voluit novam casulam benedicere. Sed aperiendo Rituale vidit benedictionem paramentorum esse reservatam. Perplexus in dubio haeret quid faciat? Ut casulam benedicat licet ex tenore Ritualis ista benedictio reservata sit? Ut non benedicta hac vice ob necessitatem utatur et postea ut sibi licentiam procuret ad casulam benedicendam? Ut etiam hac vice illa casula lacerata at certe benedicta utatur? Ut aliam casulam alterius coloris pro hac vice adhibeat. Omnibus perpensis Longinus tamquam partem tutiorem eligit missam celebrare pro hac vice in nova non benedicta casula coloris viridis et statim missa finita recurrere ad Episcopum pro obtinenda licentia ad istam casulam benedicendam. Rectene egit?

Altera vice missam jam celebrurus Longinus videt Sororem in ecclesia inservientem novas manicas albae veteribus detractis consuisse. Cogitatio illum subito novas manicas esse benedicendas. Quaerit sed non invenit formulam pro benedictione manicarum et tunc sine benedictione celebrat secum cogitando manicas non esse benedicendas nam pars major trahit secum partem minorem et manicae illico jam benedictae sunt quando ad albam prius jam benedictam additae erant.

Ob eandem rationem altera vice quando novum manipulum vetero substituerat sine benedictione manipuli sacrum celebrat. Cum enim in libris liturgicis non adsit specialis forma pro manipulo benedicendo sed tantum formula pro benedicendis indumentis sacerdotalibus in genere,

hoc esse signum, si alia paramenta jam benedicta sunt eo ipso etiam novum manipulum tamquam benedictum reputari debere cum adhibeatur illis jam benedictis.

Quid ad casum? Rectene egerit parochus Longinus? Si non, quid in singulis easibus facere debuerit?

III. Encomium castitatis sacerdotalis/Exhortatio/.

Broj: 758/61. DOLAZAK NA KORONE.

Prema kanonu 131. § 3 koronama su dužni prisustvovati svi svećenici. Ispričati od nedolaženja može samo velika i neodgodiva zapreka, kao što su bolest vlastita svećenika ili oprema bolesnika. Zaposlenost, pa bila ona i velika, ne ispričava. Korone se uvijek unaprijed najave, pa svećenici moraju nastojati, da na taj dan budu slobodni od drugih poslova ili da te poslove za kasnije odgode. Korone su tako važna stvar, ne samo radi rješavanja kazusa, nego još mnogo više radi međusobnog dogovora o pastoralnim problemima, da drugi poslovi moraju pred tim ustuknuti.

Broj: 759/61. MISSAE PRO JUVENTUTE.

Raspored misa za našu mladež i kršćanski duh po našim obiteljima uslijedećoj godini:

Siječanj: 6 Biskup. Zatim župnici pojedinih župa ovim redom: 13. Ravno; 20. Trebinj; 27. Donji Gradac. Veljača: 3. Donje Hrasno i Stetac; 10. Rotimlja; 17. Prenj-Dubrave; 24. Klepci (Dračevo). Ožujak: 3. Gabela i Čapljina; 10. Blagaj; 17. Nevesinje; 24. Goranci; 31. Mostar. Travanj: 7. Potoci i Drežnica; 14. Jablanica; 28. Konjic i Glavatičevo. Svibanj: 5. Kruševo i Ploče; 12. Gradac-Blizanci; 19. Građnići; 26. Čerin. Lipanj: 2. Čitluk; 9. Medjugorje; 16. Studenci; 23. Vitina; 30. Humac. Srpanj: 7. Grljevići; 14. Klobuk; 21. Šipovača-Vojnići; 28. Veljaci. Kolovoz: 4. Drinovci i Tihaljina; 11. Ružići; 18. Grude; 25. Gorica. Rujan: 1. Ledinac; 8. Rasno; 15. Ljuti Dolac; 22. Mostarski Gradac; 29. Črnač. Listopad: 6. Široki Brijeg i Izbično; 13. Kočerin; 20. Posušje; 27. Posuški Gradac; Studenj: 3. Rakitno i Vir; 10. Roško Polje; 17. Bukovica; 24. Seonica. Prosinac: 1. Šuica i Kongora; 8. Duvno; 15. Grabovica; 22. Prisoje; 29. Rašeljke i Vinica.

Svećenici neka zabilježe odmah svoj dan u direktorij, a pohvalno je, što negdje župnici čine, da unaprijed obavijeste svoje vjernike, da će se te i te subote služiti sv. misa u njihovoj župi na čast Bl. Gospi za našu mladež i naše kršćanske obitelji, pa pozovu župljane, da i oni kod toga sudjeluju.

Broj: 760/61. BISKUPOVA BOŽIČNA ČESTITKA.

Biskup čestita svim svećenicima, redovnicima i redovnicama, te svima vjernicima u biskupijama mostarsko-duvanjskoj i trebinjsko-mrkanjskoj veliku svetkovinu Rodjenja Sina Božjega s onim tradicionalnim riječima:

NA DOBRO VAM DOŠAO BOŽIĆ I SVETO PORODJENJE ISUSOVO!

Ova Biskupova čestitka neka se objavi svemu puku za vrijeme Božićne mise.

Mostar, početkom prosinca 1961. godine.

+ P E T A R, biskup.

Ordinarijat
Obavijesti i naredbe